

1947
1967

fizička kultura

ČASOPIS SAVEZA DRUŠTAVA PEDAGOGA
FIZIČKE KULTURE JUGOSLAVIJE

1-2
1967

SADRŽAJ

	Strana
Nišavić M.: Povodom 20 godina izlaženja časopisa — — — — —	1
Badovinac T.: Uvodno izlaganje na sednici Prosvetno-kulturnog veća Savezne skupštine — 1. februara 1967. god. o tezama „Fizička kultura u novim društveno-ekonomskim uslovima” — — — — —	4
Savezna skupština: Međudoborska komisija Saveznog veća: „Fizička kultura u novim društveno-ekonomskim uslovima” (Teze) — — — — —	8
Kurelić dr N.: Napomene stalne konferencije kadrovskih škola povodom teza: „Fizička kultura u novim društveno-ekonomskim uslovima” — — — — —	15
Kerković A.: Stvaranje slobodne ličnosti — osnovni zadatak vaspitanja — — — — —	17
Matić M.: K pitanju o revalorizaciji učenja u fizičkom vaspitanju u školama — — — — —	21
Ropret M.: Prilog izučavanju fizičkih i funkcionalnih sposobnosti učenika osnovnih škola od 12—14 godine — — — — —	33
Gajić M.: Odnos snage mišića opružaca nogu i izbora „odrazne noge” — — — — —	38
Petranović M.: Realizacija programa u osnovnim školama — uslov za izradu plana i programa u srednjim školama (podaci jednog proveravanja) — — — — —	47

IZ SPORTSKE MEDICINE

Stojanović dr M. i Vlah dr R.: Prevencija povreda u sportu — — — — —	53
Medved dr R.: O nekim mogućnostima prevencije povređivanja u nastavi skijanja — — — — —	61

IZ INOSTRANSTVA

Zivanović Z.: Školovanje nastavnika fizičkog vaspitanja u ČSSR — — — — —	68
Bajin B.: Dečje sportske škole za gimnastiku u SSSR-u — — — — —	71

OSVRTI I PRIKAZI

Pediček dr F.: Zapis sa savetovanja teoretičara fizičke kulture (Badija 1966.) — — — — —	75
Petrović J.: Posle svetskog smučarskog prvenstva u Čileu — — — — —	82
Paunić S.: Prilozi savremene odbojke — — — — —	86

BIBLIOGRAFIJA

93

Izdaje Savez društava pedagoga fizičke kulture Jugoslavije

Savet časopisa

Belužić Drago, Benjak Dragoslava, Burzan Slobodan, Cvetkovski Blagoje, Ljubojević Milutin, Najšteter Đorđe, Serpan Edi, Šimovski Andon, Stella Ivo, Stepišnik Drago, Šepa Milica (predsednik) i Zečević Ljubiša

Redakcioni odbor časopisa

Gombač Rudolf, Dragović Ljubiša, Kurelić dr Nikola (urednik), Matić Milivoje, Nišavić Miloš (odgovorni urednik), Stojanović dr Milutin, Šepa Milica i Žarković Branislav
Tehnički urednik Pavlović S. Dimitrije

Redakcija — Beograd, Deligradska 27, Poš. fak 676, Tel. br. 22-416.
Izlazi 5 puta godišnje u dvobrojevima. Godišnja pretplata N. Din. 10.—
Čekovni račun kod Narodne banke 608-8-491-2.

Stampa: Savremena štampa — Beograd, Deligradska 29

FIZIČKA KULTURA

ČASOPIS SAVEZA DRUŠTAVA PEDAGOGA
FIZIČKE KULTURE JUGOSLAVIJE

GODINA XXI

BEOGRAD, 1967.

BROJ 1—2

POVODOM 20 GODINA IZLAŽENJA ČASOPISA „FIZIČKA KULTURA“

Godine 1947, meseca aprila, štampan je prvi broj časopisa „Fiskultura“, kasnije nazvan „Fizička kultura“. Od danas časopis ulazi u svoju 21 godinu i tako, moglo bi se reći, postaje punoletan. — Dozvoljavamo sebi, da se ovako alegorično izrazimo o časopisu, budući da smo potpuno svesni stasavanja stručnosti poslenika na polju fizičke kulture i njihovih nastojanja da čine sve što najbolje mogu.

Sa bilo kojeg gledišta posmatrano, u proteklih, moglo bi se reći i prohujalih 20 godina, u časopisu je štampano preko 9 hiljada strana u duhu uvodne reči napisane aprila 1947. godine. Evo ondašnje uvodne reči:

„Promenjeni društveni odnosi u našoj zemlji, uslovljeni Narodnooslobodilačkom borbom, dali su i našoj fiskulturi novu sadržinu.

Fiskultura postaje sastavni deo narodnog vaspitanja, koje teži svestranom razvitku čoveka, radi njegovog osposobljavanja za rad na izgradnji naše zemlje i na njezinoj odbrani. Ovi vaspitno-obrazovni ciljevi, koje je naša nova društvena stvarnost postavila pred naše fiskulturne organizacije, pred naše fiskulturne rukovodioce, nastavnike, trenere, instruktore i fiskulturnike, traže:

da iznalazimo takve forme i metode rada kojima ćemo najšire redove radnog naroda obuhvatiti fiskulturom;

da masama fiskulturnika obezbedimo sistematsko i svestrano fizičko vaspitanje, zasnovano na stvarnim potrebama života i tekovina savremene nauke;

da vaspitavamo fiskulturnike, koji će biti uzorno i politički izgrađeni i svesni potrebe da sve svoje snage ulože u izgradnju nove države.

Komitet za fiskulturu Vlade FNRJ pokreće časopis „Fiskultura“ da bi tako pomogao u rešavanju navedenih zadataka.

Polazeći od činjenice, da u našem fiskulturnom životu još uvek postoji mnogo starih shvatanja i navika, koje sprečavaju fiskulturu da postane narodni pokret u kome će se svestrano razvijati umne i fizičke sposobnosti našega naroda, časopis će nastojati da postane putokaz u rešavanju naše fiskulturne problematike. Časopis „Fis-

POSLE SVETSKOG PRVENSTVA U ČILEU

Mladen Dojčinom: Sled svetovnoto po ski v Čili, „Vbprosi na fizičeskata kultura“, XI, 12, Sofija, 1966, Str. 735–742.

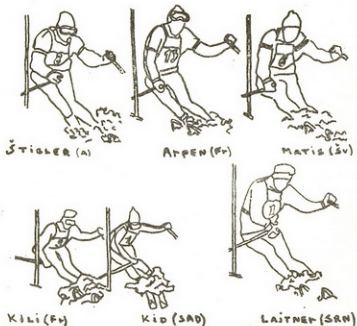
Pod ovim naslovom izašao je članak Mladena Dojčinova, šefa katedre i predsednika komiteta za alpske discipline pri Šmučarskom savezu Bugarske. Članak je, po našem mišljenju, vrlo interesantan i značajan, jer u njemu autor iznosi svoje poglede i mišljenja na činjenice koje su dovele do poznatih rezultata na proteklom svetskom prvenstvu u Čileu. Ovo je razlog što smo se prihvatili zadatka da u jednom širem prikazu upoznamo čitaoce sa njegovim sadržajem.

U prvom delu, koji nosi naslov „Francuski ili austrijski sistem“ autor podseća da su u periodu do rata izvanredni uspesi francuskih smučara Emila Ale-a i Džemsa Kute-a doveli do apsolutne prevlasti Francuske u ovom sportu. Svoju popularnost ovi su smučari iskoristili da po celom svetu rasprostrane francuski metod, koji su i opisali u svojoj knjizi pod istim naslovom.

Poznato je da pobeđe takmičenja jedne zemlje u slučaju (naročito kada se radi o Francuskoj ili Austriji) imaju za tu zemlju važan komercijalni značaj, jer privlače hiljade smučara-turista. Posle pobeđa Kute-a i Ale-a, kao i objavljivanja pomenute knjige, francuska tehnika i metodika smučanja postale su, kako autor kaže, „alfa i omega“ u svim zemljama gde je postojalo interesovanje za smučanje. Mi, sa naše strane, podsećamo da je svojevremeno ovaj metod i u našoj zemlji bio prihvaćen i prenošen. U periodu od 1950. do 1954. godine dominacija francuskih smučara prestaje i dolaze pobeđe Eriksena (Norveška) i Austrijanaca Špisa, Pravde, Šnajdera, Šustera i drugih. Pokazalo se da su Austrijanci više evoluirali i da njihova tehnika smučanja više odgovara savremenim uslovima takmičenja. Austrijanci su svoje pobeđe iskoristili na isti način. Razradili su i objavili danas u celom svetu poznat „Austrijski plan za učenje skijanja“, čiji je tvorac profesor Stefan Krukenhauzer. Ovaj se „plan“ bitno razlikovao od dotadašnje „francuske metode“ i bio je više prilagođen takmičarskim uslovima. Nove pobeđe austrijskih smučara u periodu od 1954. do 1960. godine doprinele su popularnosti austrijske škole. Ovde treba istaći pobeđe Zajlera, Ridera, Hinterzera, Šronca i Cimermana. Prevlast Austrijanaca traje do 1964. godine kada oni još pobeđuju ali više ne tako sigurno. Na svetskom prvenstvu u Čileu Francuzi su

superiorno savladali Austrijance i najavili početak svoje ponovne vladavine, koju zadnja takmičenja potvrđuju.

U drugom delu članka, pod naslovom „Ima li francuski metod svoj udeo u poredama“, autor vrši analizu i poređenja tehnike smučanja vodećih smučara u svetu. Činjenica je da danas najpoznatiji smučari tokom cele sezone putuju sa takmičenja na takmičenje, što je dovelo do postepenog unificiranja tehnike. Stoga je danas veoma teško i gotovo nemoguće razlikovati pojedine takmičare međusobno. Autor se opredeljuje za shvatanje koje je u svojoj knjizi istakao. Ž. Žuber, profesor smučanja na Univerzitetu u Grenoblu, da se već danas može govoriti o jednom „internacionalnom stilu“. Da bi se ovo potkrepilo, autor je prikazao konture pojedinih poznatih takmičara prilikom slaloma. Mi ih takođe prenosimo, jer ubedljivo govore o tome da je tehnika smučanja danas kod svih takmičara ista (Slika 1).

Slika 1

Francuskom tehnikom smučanja pobeđivali su Kute i Ale pre 15–20 godina i autor postavlja pitanje da li je moguće da ova tehnika ponovo nadvlada modernu. Odgovarajući na ovo pitanje autor tvrdi da su obe tehnike – i francuska i austrijska – zaostale u odnosu na „internacionalnu“ kojom danas francuski takmičari savršeno vladaju. Pre nego što se ovo obrazloži, treba videti koje su opšte karakteristike francuskog ili austrijskog metoda. Prema Dojčinovu one su sledeće:

1. Metodi obučavanja se ne razrađuju za takmičare, već za hiljade i milione turista, izletnika i stranaca koji dolaze da svoj odmor provedu na smučanju.

Na osnovu ovakvih stavova danas se čine (još neuspeli) pokušaji da se francuski sistem usavrši. Međutim, rezultati u ovom pravcu bliži su shvatanjima Krukenhauzera nego francuskom metodu.

2. Autor je lično utvrdio da iz smučarskih škola, kako u Francuskoj tako i u Austriji, nije izašao nijedan veliki smučar – takmičar.

3. I za vreme najvećih pobeda smučara jedne zemlje, metodi i sistemi smučarskih škola imali su za cilj:

a) da pripremaju početnike, a ne takmičare.

b) da nauče goste da se smučaju polako i sigurno, elegantno, lepo i graciozno, što se graniči sa baletom i udaljuje od ciljeva takmičenja.

c) da donose prihode.

4. Ako je sve ovo tačno, treba prihvatiti tvrdnju Krukenhauzera da metodi i sistemi smučarskih škola ne stvaraju takmičare, već obratno.

5. Dok metodi i sistemi (makar i zastareli) mogu godinama da služe svojim ciljevima, takmičari, su dužni da neprekidno i svakodnevno usavršavaju svoju tehniku i trening, kako bi mogli da savladaju stalno narastajuće teškoće.

Na osnovu ovakvih stavova danas se čine (još neuspeli) pokušaji da se francuski sistem usavrši. Međutim, rezultati u ovom pravcu bliži su shvatanjima Krukenhauzera nego francuskom metodu.

Krukenhauser, takođe, smatra da je njegov metod u mnogim detaljima zastareo i da mu predstoje promene. Ove su promene slične onima do kojih su došli Francuzi u težnji da obnove i usavrše svoj sistem. Danas se već razgovara o stvaranju jedinstvenog metoda obuke u smučanju. Autor navodi da se pojavljuje i poseban pravac u smučanju koji se uči u školama smučanja i koji bi se mogao nazvati „umetničko“ smučanje. Ovaj način smučanja razlikuje se od takmičarskog u toliko meri da se često, kada se smučari – takmičari spremaju za polaganje ispita za smučarske učitelje, može čuti primedba: „Pogrešno, to je takmičarska tehnika“. Naime, kod ovog načina smučanja takmičarska tehnika smatra se pogrešnom.

Tek posle ovih razmatranja autor iznosi mišljenje o tome koji su razlozi pobede francuskih smučara i postavlja pitanje gde se „proizvode“ takmičari ako ne u smučarskim školama.

Za rešenje ovog pitanja pružen je odgovor O. Bone-a, trenera francuskih takmičara, čiji je rezime da se takmičari stvaraju u smučarskim klubovima. U ovim se klubovima okupljaju sasvim mala deca, koja se odmah uče takmičarskoj tehnici, kod njih se razvija borbenost, izdržljivost, brzina, okretnost, snaga, navikavaju se na sportski režim. Svake nedelje, a često i svakog dana za decu se organizuju takmičenja koja, između ostalog, služe selekciji. Pripreme se odvijaju u toku cele godine. Najbolji se okupljaju u sportske logore zajedno sa reprezentativcima u kojima vide podstrek i uzor. Na ovaj se način formiraju takmičari u svim vodećim zemljama.

Značajna je činjenica, na koju autor upozorava, da su francusku ekipu u zadnjih deset godina napustila samo tri takmičara (Divije i Bonlije – odlaskom u profesionalce i Bozon – smrću). Tokom istog perioda, austrijsku ekipu su napustili svi vodeći smučari sem Šranca (Špis, Pravda, Zajler, Rider, Hinterzer, Cimerman I, Štigler), što je

imalo odraza na mlađu generaciju. Pored toga, iskustvo i mladost francuskih smučara, oštar trening, disciplina i sistematičnost, čak i u godinama neuspeha, dali su konačno svoje plodove. Posebna je zasluga trenera Bonea, koji je izvršio analizu aerodinamičnog položaja, razradio plan treninga u toku cele godine, sistem selekcije i dr.

I na kraju, u trećem delu, koji je izložen pod naslovom „Odras na sisteme kod nas“, autor iznosi svoje predloge koji se odnose na smučanje u Bugarskoj. Krukenhauzerov metod, koji je i u Bugarskoj prihvaćen, zadovoljava potrebe masovne obuke, ali u njega treba periodično unositi nova dostignuća. Program takmičarskog smučanja treba da bude razrađen na sledećoj osnovi: učenje nižeg i aerodinamičnog stava, klizačkog koraka, skokova, prelaženje prepreka i neravnina i prolazak kroz kapije. Pri tom poželjno je što veće učestvovanje na takmičenjima. Takmičari treba da treniraju na snegu tokom cele godine. Mora se popraviti materijalna baza, naročito za trening u toku letnjeg perioda. Prijem u sportske škole za smučanje ne sme da se vrši na osnovu želje već na osnovu brižljive selekcije. Sem toga, treba energično unositi novine u metode treninga do kojih su došli francuski treneri. Na kraju se konstatuje da budućnost smučanja u Bugarskoj treba da bude usmerena na razvoj alpskog smučanja.

Ne želimo da se ovom prilikom upuštamo u detaljniju kritiku i analizu ovoga članka ali ćemo ukazati na neke probleme koji su u njemu istaknuti, a za koje smatramo da su posebno interesantni za dalji razvoj tehnike i metodike smučanja:

1. Na osnovu celoga izlaganja može se zaključiti da danas postoji diferencijacija tehnike smučanja na takmičarsku i školsku, odnosno da se razvoj tehnike smučanja kreće u pravcu takmičarskog smučanja li, kako ga autor naziva, „umetničkog“ smučanja. U ovom pravcu su navedeni i neki argumenti koji nas ne mogu u potpunosti zadovoljiti. Smatramo da je ovo danas još potpuno otvoreno pitanje, jer evolucija smučanja još nije dostigla nivo na kome se može govoriti o posebnim Tehnikama što ne isključuje postojanje izvesnih karakterističnih detalja u takmičarskom stilu (šire postavljanje smučki, veći nagib napred, manje pomeranje kukova napred, niži osnovni stav i sl.). U ovom pravcu bi bilo neophodno usmeriti proučavanje, jer ukoliko bi se zaista utvrdilo postojanje takmičarske tehnike, smatramo da bi i opšta metodika smučanja morala doživeti određene primene u smislu prilagođavanja toj tehnici.

2. Takođe je interesantan problem da li i u kojoj meri na današnje rezultate francuskih smučara utiče mogućnost da oni raspolažu boljom opštom fizičkom kulturom u odnosu na Austrijance. Može se pretpostaviti da su Francuzi, kao nacija koja u celini više pažnje polaže fizičkoj kulturi, i ovde ispred Austrijanaca.

3. Bilo bi interesantno saznati u čemu su razlike u metodici obučavanja dece koja prolaze kroz smučarske škole i dece koja su podvrgnuta obuci u smučarskim klubovima. Pri tom mislimo isključivo na rad na usavršavanju tehnike smučanja.

JOVAN PETROVIC